

Lärarhandledning till: Hej Litteraturen! – Modernismen

Diskutera vidare

Ett reportage som beskriver den aktuella epoken utifrån nutida företeelser. Vi diskuterar vad som präglade livet, samhället, människorna och i förlängningen också litteraturen då och vad som styr oss idag och hur nutidens litteratur påverkas.

1. "Modernismen är litteraturhistoriens ouppfostrade hund. Gnällig, skällig. Knappt ens rumsren!" säger Rebecca Vinterbarn Elg i programmet och menar att modernismen var en reaktion mot realismen. På vilket sätt?
2. "Man föds inte till kvinna, man blir det" skrev Simone de Beauvoir i boken *Det andra könet*. Vad menade hon? Gäller samma påstående för män? Resonera!
3. I slutet av programmet diskuterar några svenska författare kring hur litteraturen kommer att se ut i framtiden. Bodil Malmsten menar att vi fortfarande kommer att skriva om samma saker såsom kärlek, svek, hat och krig, eftersom människan enligt henne inte ändras. Katarina Wennstam tror att gränsen mellan fin och ful litteratur kommer att luckras upp. Vad tror ni? Hur kommer litteraturen att se ut i framtiden? Vilka kommer att skriva, om vad, och hur? Vilka kommer att läsa - och hur?

Författaren och du

I det andra reportaget dyker vi ner i ett viktigt författarskap från tidsepoken där vi samtidigt söker likheter med nutida författarskap och fenomen.

1. Simone de Beauvoir var en pionjär när det gäller att sätta fingret på mäns och kvinnors skilda livsvillkor. I *Det andra könet* påstod hon att det är männen som har "[...] all verklig makt". Låt säga att hon fortfarande levde och att du kunde bjuda in henne till din skola. Om hon skulle följa med dig under en hel skoldag, vad skulle hon lägga märke till? Låt henne skriva ett tal där hon avger en lägesrapport kring olika slags maktförhållanden i den svenska skolan. Ta gärna avstamp i de sju diskrimineringsgrunderna.

Tematiska utflykter

Vi lyfter också fram ett litteraturtema i varje program där olika aspekter från då och nu diskuteras.

1. I programmet beskrivs en orgasm som ett fyrverkeri och en stad och dess gatuliv som ett blodomlopp. Metaforer som dessa har flitigt använts genom litteraturhistorien. En del bilder har blivit till slitna klichéer som t ex "Du är en ros". Det är nu dags att förnya det litterära bildspråket och din/er uppgift är att bidra med nyskapande metaforer för tre eviga teman: kärlek, sex och död.
2. James Joyce ville i sin roman *Odysseus* bland annat undersöka hur människans innersta tankar såg ut. Därför innehåller romanen långa stycken av osorterade tankeflöden som till synes helt ologiskt hoppar från det ena till det andra. Detta

stilgrepp brukar kallas för inre monolog. Testa själv att sätta dig ner i fem minuter och försök att skriva ned varenda tanke som dyker upp i ditt huvud!

Läs/titta vidare

- Marcel Proust var en annan av modernismens författare och han var liksom James Joyce intresserad av att undersöka människans - och framför allt sitt eget - inre jag. I hans 3000 sidor långa romansvit *På spaning efter den tid som flytt* försöker han att minnas sitt liv. Läs den berömda episoden med Madeleinekakan och fundera över om det är något minne du har som är kopplat till smaksinnet.
- Läs *Under det rosa täcket* av Nina Björk och fundera på skillnaden mellan likhets- och särartsfeminism.
- Läs Frans Kafkas roman *Förvandlingen*. Känner du av "Kafkastämningen"?
- Läs några dikter av Edith Södergran eller Gunnar Ekelöf. Vilken blev din första tanke? Var det något du inte förstod? Vilka associationer väckte dikterna hos dig?
- Läs Karin Boyes roman *Kris*. Vad är det för kris som huvudpersonen går igenom?
- Se någon av filmerna *Orlando* eller *Timmarna* och ta reda på mer om Virginia Woolf och hennes författarskap.
- Se filmen *Tusen gånger starkare* och fundera över synliga och osynliga maktförhållanden i skolan.

Författare: Åsa Sjöwall och Pia Kangas, svensklärare Musikergymnasiet Stockholm i samarbete med UR.